

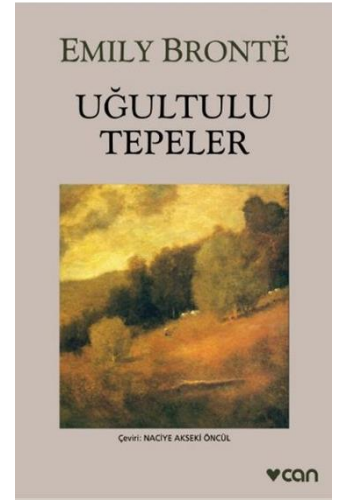
Kötülük Kavramı Üzerine: Mr. Heatcliff

Emily Bronte, *Uğultulu Tepeler* Can Yayınları, 2017, çv. Naciye Akseki Öncül, 720 s. ISBN

9750737275

Özlem BAYRAM¹

İngiltere Tarihi'nin en muhafazakâr dönemlerinden biri olan Victoria Dönemi, çok katı kuralları ile bilinen bir dönem olup, uygulanan farklı ve yoğun kısıtlamaların dönemin edebi eserlerine de yansıdığı görülmektedir. Kadınların ikinci sınıf insan muamelesi gördüğü bu dönemde dünyaya gelen Emily Bronte, kız kardeşleri ile birlikte ilk olarak erkek kimliğiyle şiir yazarak başladığı edebi yolculuğunu tek romanı olan *Uğultulu Tepeler* isimli yapıtıyla noktalamıştır. Köyünden hiç çıkmadan yaşayan ve bir akciğer hastalığı sebebiyle genç yaşta hayatını kaybeden yazar bu romanı ile yıllar geçse de geniş kitleler tarafından tanınmaktadır. Ancak yazarın içe kapanık karakteri itibarıyla yaşamına ilişkin bilgiler çok kısıtlıdır.

19.yüzyılda geçmekte olan roman, Mr. Lockwood'a hizmetçisinin onun yeni kiraladığı evin sahibi olan Mr. Heatcliff'in hayatını anlatması üzerine kurgulanmıştır. Romanda kişiler bireysel olarak ele alınarak Mr. Heatcliff üzerinde yoğunlaşmış olup onun Catherine'e olan sevgisi ve Catherine'in onunla ilgili düşüncelerini bir tesadüf üzerine öğrenmesiyle birlikte romanın yapısı değişmeye başlar. Kitabı Türkçe'ye çeviren ve çeşitli okuyucularının bunu bir aşk romanı olarak kabul etmesine rağmen bu yazıda açıklanacağı gibi aslında Mr. Heatcliff'in kötü karakterinin aşk sebebiyle de olsa ne kadar kötüleşebileceğini, neler yapabileceğini resmetmektedir. Burada asıl sorulması gereken sorunun aşık bir adamın aşkı uğruna neler yapabileceğinden ziyade, sebebi tutkulu bir aşk olarak kabul edilen bu

¹ Şehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi

(Bu yazı Young Academia, Server Genç Hanımlar Derneği ve İdeal Bilge Gençlik Spor ve İzcilik Kulübü Derneği iş birliğinde Av. Kemal Yavuz Ataman yönetiminde "Küresel Düşünce Yazarlığı Atölyesi" kapsamında üretilmiştir.)

duyguların sonucu olarak karakterin kötüye evrilmesi mi yoksa aslında içinde hep sahip olduğu kötülüğün mü bunlara sebep olduğu ikilemine bu yazıda cevap aranacaktır.

Kitabın Konusu

Roman 34 bölümden oluşup bu bölümler kronolojik olarak ayrılmıştır. Her şey Mr. Earnshaw'ın bir seyahat sonucu yolda bulduğu çocuğu eve getirmesi ile başlar. Bu çocuğu kendi çocuklarından ayırmadan yetiştiren Mr. Earnshaw'ın aksine kendi oğlu olan Hindley tarafından geldiği günden itibaren sevilmeyerek aralarındaki ilişki her zaman sorun olmuştur. Romanın aslını oluşturan Bay Earnshaw'ın kız çocuğu Catherine ile Heatcliff arasındaki ilişki ise birbirilerini sevmelerine rağmen Catherine'in Heatcliff ile evlenmesi durumunda artık soylu olmayacağını için onunla evlenmeyeceğini belirtmesi üzerine Heatcliff'in bundan rahatsız olmasıyla artık Heatcliff eski masum çocuk olmaktan uzaklaşır. Evden ayrılmasıyla birlikte Catherin'in komşuları soylu Edgar Linton ile evlenmesiyle Heatcliff Uğultulu Tepeler'e geri döner ve ikisine karşı bir intikam savaşına başlar. Catherin'in akıl sağlığını yitirip ölmesine rağmen durmayan Heatcliff intikamını kendi oğlu ile Catherin'in kızını zorla evlendirerek Edgar Linton'un mallarına sahip olma çabası kitabın genel havasına hakimdir.

Yazarın yaşadığı dönem ve kendi hayatı göz önüne alınarak kitaba bakıldığında, dönemin baskıcı yönetimi Heatcliff üzerinden diğer roman karakterleri üzerinde görülmektedir. Yazarın hastalıklı bir yaşam sürmesi de Catherin ve Heatcliff'in oğlu üzerinde etkisi görülmektedir. Genel olarak yazar çevirmenin de belirttiği gibi aslında kendi etrafındaki insanlardan esinlenmesi kitabın oluşmasında etkili olmuştur.

Heatcliff ve Catherine

Kitabın bir aşk romanı olduğu üzerinde okuyucular arasında bir görüş birliği bulunsa da bu yazıda aslında kitabın Heatcliff'in karakteri üzerinden kötülüğün insan özünde içgüdüsel başka bir tabirle bunun doğuştan sahip olunan bir özellik mi olduğu ya da insanların genel algısının da paralelinde aşkın nirvanaya ulaşması ancak karşılık bulamadığından dolayı bunun insanda bir kötülüğe sebep olmasından dolayı sonradan kazanılan bir erdem olduğu ikilemidir. Bu noktada yazarın bakış açısı roman boyunca Heatcliff'in yaşadıklarını ve ona yapılanları onun bu yönünün ortaya çıkmasında ve yaptığı kötülüklerde ona hak verilmesini sağlar niteliktedir. Olay Heatcliff'i büyüten

hizmetçi tarafından anlatılmıştır. Küçüklüğünde sessiz ve çekimser olan Heatcliff Catherin'in onu aşışılması üzerine artık tamamen farklı bir insan olmuştur. Bu noktada masumane sevgisinin karşılığında ötekileştirilmesi onu haklı gösterse de kötülüğünün kaynağını irdelediğimizde aslında bu kadar basit olmadığı anlaşılıyor. Çünkü iyiliğin olmadığı gibi kötülüğünde bir sebebi yoktur. Sebebi olduğu zaman iyilik menfaate kötülük ise intikam ya da nefret duygusunu yansıtmaktadır. Dolayısıyla burada eğer Heatcliff'in kötü karakterini bir sebebe bağlayacak olursak bu onun Catherin'e karşı bilinçaltından süregelen nefret ya da intikam duygusu taşıdığını gösterir. Ancak bunun içgüdüsel bir dürtü olduğunu iddia etmemiz halinde Heatcliff aslında Earnshaw'ların evine gelmesinden itibaren bunu baskıladığını ve eline imkân geçmesiyle bunu artık gösterdiğini görebiliriz. Dolayısıyla kitap boyunca sadece Catherin'e olan aşkı nedeniyle herkese karşı farklı planlarının olması açıklamasından ziyade aslında sahip olduğu kötülüğü kullanmaya başlaması fikri daha kabul edilebilir niteliktedir. Son olarak bu iddialara destek niteliğinde, Catherin ile evlenmesinden dolayı Linton'lara duyduğu öfkenin yanında Hindley Earnshaw ve onun oğlu olan Hareton Earnshaw'a karşı olan tutumu sadece tutkulu bir aşk duygusunun nefrete dönüşmesiyle açıklanabilir nitelikte değildir.

Sonuç

Sonuç olarak bir aşk romanı olarak tanımlanan Uğultulu Tepeler adlı roman Emily Bronte tarafından 18.yüzyılda yazılmış olup bir İngiliz klasik edebi metni olarak kabul edilmiştir. Önceki bölümlerde de belirttiğim gibi aslında Heatcliff'in yaşadıkları üzerinden onun masum ve aldığı intikamda haklı olarak gösterilmesine karşın aslında kötü karakterinin Catherin'in onunla evlenmeye razı olmadığını öğrenmesiyle birlikte gün yüzüne çıkmıştır. Objektif bir bakış açısıyla yazılmamış olsa da bir karakter tahlili bakımından okunması gereken bir kitap olduğu kanaatindeyim.